

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

Felelős szerkesztő: Dr. Kiss Pál.

FELELŐS SZERKESZTŐ TELEFON-SZÁMA: 63.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

Dessewffy-tér 7. szám alatt.

Telefon szám 124.

Hirdetéseket díjszabás szerint közlünk.

Kiadó és laptulajdonosok:

Dr. Kiss Pál és Lepšits Kálmán.

Jászi Oszkár a munkapárttól.

Makó, okt. 25.

A makói függetlenségi és a szocialista párt által a múlt hó 24-én rendezett nagy népgyűlésünknek egyik kiváló szónoka Jászi Oszkár volt.

A kik figyelemmel kísérik azt az erős és kitartó küzdelmet, amely ma a közélet fórumán a magyar népet megillető jogoknak kivívásáért folyik, Jászi Oszkárt állandóan az első sorokban látják. Igaz meggyőződése hatalmas erejével s törhetlen kitartással küzd mindaz ellen, ami eddigi maradiságunknak, a minden erkölcsi tartalom híján való egyoldalú osztályuralomnak a konszervatívát célozza ebben a viszályban s épp úgy küzd mindazért, ami a magyar nép, — igazi nemzet, — szociális, kulturális és gazdasági előhaladását és felvirágozását van hivatva elősegíteni.

Általánosan tudott dolog, hogy ennek a harcnak Jászi Oszkár ma a legnagyobb készültséggel s legalaposabb tudással fegyverezett vezér-katonája.

Mint író s hírlapíró a szintén radikális irányú „Világ” belső munkatársa volt eddig Jászi. Mostanában azonban azon kérdés körül, hogy a népjogokért folyó mostani küzdelemre tekintettel a Khuen-féle kormánypartot, avagy a Justh-féle függetlenségi pártot lehet-e inkább s kell-e inkább támogatni és hogy lehet-e s kell-e helyeselni az obstrukciót azoknak, a kik a progresszív haladás hívei, közte és szerkesztősége közt nézeteltérés támadt.

Ennek folytán Jászi Oszkár kilépett a „Világ” szerkesztőségéből. Kilépését indokolta is s indokolását „Miért léptem ki a „Világ” szerkesztőségéből? — Obstrukció és Választójog” kettős cím alatt — miután a „Világ” nem adott neki helyet, a „Népszavá”-ban írta meg s most ezt külön lenyomatban is kiadta.

Fejtegetéseiben érdekes párhuzamot von egyfelől Khuen és pártja között azt a kérdést világítván meg, hogy melyik vezérnek és pártjának lehet-e inkább hinni, a mikor arról van szó, hogy melyik híve a nép jogainak.

E fejtegetések érdekességénél fogva leközzöljük Jászinak úgy Khuenről és pártjáról valamint Justról és pártjáról való véleményét.

Khuenről és pártjáról a következőket írja Jászi:

„Lássuk a Khuen iránti bizalomnak reális mérlegét. Itt van mindenek előtt a vezér! Egy tipikus udvari politikus, akinek soha egyetlen közéleti terve, vagy ideálja nem volt, hanem mindig a bécsi akarat szolgál eszközeként szerepelt. Min-

denkire mosolyog és minden politikai eszközt fölhasznál. Brutális és nem válogatós. Eze Horvátországban oly rémuraimat teremtett, mely végleg gyűlöltté tette ott a magyar nevet. Első magyarországi kísérlete egy undorítóan korrupciós parlamenti jelenetbe fullt bele. Ha nem ő vesztegetett, hát a legitimebb excellenciás barátja vesztegetett. Ebben az urban biznak azok a kényesizlésű progresszív urak? S miért biznak? Talán Khuen nyíltan lekötötte magát a demokratikus választójog mellett? Szó sincs róla. Egyetlen egy nyílt kijelentést sem tett, hanem egy rossz riporteri viccel kigunyolta a nép választójogát, a „Liberalis Népszöveg” nevű egyesületet pedig, amely oly váratlanul ugrott elő, mint Pallas Athene a Jupiter fejéből, oly beszéddel traktálta, aminél reakciósabbat a gesztógróf sem mondhatott volna. (Nota bene! Ekkor nevezte ki a „Világ” Khuent „radikális államférfiúnak.”

Miért hisznek tehát ebben a kis Burg-Machiavelliben a jámbor polgárok? Azért, mert ha akad egy-egy kis liberális zurnaliszta vagy demokrata klikkifőnök, aki csodálatos dolgokat tud róla elbeszélni. Például imígyen: — Tudod hol voltam? Nála voltam! Másfél óráig voltam nála. Mellette ültem. Micsoda bájos ember! Valódi demokrata. Lelkesedik a választójogért. Csak az a gonosz Tisza ne volna! Ó rögtön hozná a radikális reformot. Most még nem lehet. De ki fogja dobni Tiszát. Bizony isten mondta. Meglássátok. És titeket is hogy szeret, progresszív polgárokat. És olyan kedves. Az én kibontakozási tervemet végighallgatta, megköszönte és azt mondta, hogy ő szívesen kibontakozik. Justhot is magasztalta. Csak a pártját utálja. Arany ember és számár, aki nem vele tart... Sok ilyen változatban szól az elbűvölt demokrata lelkiismeret. S elragadtatása közben mit törődnek olyan bagatell dolgokkal, hogy például a munkapárt óriási többsége csak úgy sivit a gyűlöletből, ha a választójog szóba kerül; hogy az a négy-öt választójogos a párt szelid és hallgatag hamupipőkéje; hogy a Tisza filippikáival szemben elnémult az igazságügyminiszter demokrata szereplése; hogy a kormánynak egyetlenegy konkrét választójogi programja van s ez — a véderőjavaslatok tető alá hozatala.

És a személyi szempontok mellett a tárgyi szempontok még siralmasabbak. A nemzeti munkapárt a nagybirtok és a junkeruralomnak harmincszázmillióért katonai erőszak mellett összevásárolt pártja. Ránézve országos hangulat, népakarat, tömeges hangulat, lemosolyogni való utópiák. Ránézve nincs más realitás, mint a főispán, a szolgabíró, a csendőr és néhány zsidó,

akiket pálinkaengedélyért vagy bároságért mindenre meg lehet kapni. Ez a párt egy népnélküli párt. Az általános, egyenlő és titkos választójog mellett egy harmadrésze sem jönne be, hisz a nép hóhérait látja bennük mindenütt. Különben is évtizedek óta, — bár különböző elnevezések alatt — a nemzetiségiekből él. A leitatott tót és román választókkal töri le a magyar parasztság szellemileg és erkölcsileg szivósabb részét. Ezért szaval Tisza István hálából oly sokat a nemzetiségi veszedelemtől.

A helyzet tehát úgy áll, hogy a kormánypart vezérének semmiféle választójogi elve vagy programja nincs. A párt maga egyetlen népiellenes blokk, amelynek elismert feje az általános választójogot egy pusztító osztály biztos ösztönével gyűlöli. Népről és közvéleményről ezek az urak mit se tudnak. A nemzet mindenre kapható „intelligenciáján” tul minden más előttük csöcselék, amelyet épp úgy meglehet venni, mint ahogy lovaikat és szeretőiket szokták.

Ezen okokból, úgy hiszem, joggal nevezhetem a választójognak kormányparti híveit ravasz üzletembereknek vagy jámbor álmodozóknak.

Tomasics bukása.

Fegyverszünet.

A t. Ház ülése.

Expressz tudósítás.

Budapest, okt. 25.

A képviselőház ellenzéki folyosóján nagy megnyugvást és megelégedést szült Tomasics Miklós horvát bán lemondása. A lemondás híre a félhivatalos „Magyar Távirati Iroda” útján érkezett, tehát kétség nem férhet hozzá. A félhivatalos jelentés maga is bevallja, hogy a horvát bán lemondásának oka azokban a támadásokban keresendő, melyeket a bán ellen egyes magyar lapok, a képviselőházban pedig interpelláció alakjában Mezössy Béla és Polónyi Dezső intéztek. Félhivatalosan ugyan azt jelentik, hogy a király a lemondást nem fogja elfogadni, a beavatottak szerint azonban ez a jelentés csak szépségflastrom a bannak kevésbé díszes visszavonulásán.

Ma a folyosón az a terv volt elterjedve, hogy a parlamenti fegyverszünet kérdése kezd aktuális lenni. A kormány eszerint belátta, hogy január elsejéig úgy sem tudja keresztül erőszakolni a katonai javaslatokat, azért az exlex elkerülése végett a véderőreformot leveszi a parlament napirendjéről s helyébe a költségvetést tűzi. Szá-

mit ugyanis az ellenzéknek arra az ígéretére, hogy a jövő évi költségvetést erősebb eszközökkel nem fogja megakadályozni. Az ellenzék ezt a kijelentését állja is, mert nem akarja az országot a kormány intézkedései ellenére sem az exlex kátyujába dönteni. A költségvetés bizottsági üléseinek tartama alatt parlamenti szünet lesz.

Berzeviczy Albert, a Ház elnöke, ma is folytatta megbeszéléseit s hosszabb ideig tanácskoztál Justh Gyulával, gróf Batthyány Tivadarral és a két függetlenségi párt több kiváló tagjával. Illetékes helyen ezeknek a tanácskozásoknak nem sok jelentőséget adnak.

Kabós Ferenc elnök a mai ülést egy negyed 11 órakor nyitotta meg.

Az ülés további folyamán névszerinti szavazások voltak.

A vasárnapi választás.

A függetlenségi párt jelöltjei.

(Saját tudósítónktól.)

Makó, okt. 25.

A legközelebbi vasárnapon, 29-én megtartandó megyebizottsági tagságra mindegyik kerületben megejtette most már a függetlenségi és 48-as párt jelöléseit.

Mint említettük, Makón a III-ik választókerület függetlenségi pártja a párt egyik legrégebbi s legelközelebbi híve, Nagy Gy. Péter Hunyadi-utcai lakost jelölte a bizottsági tagságra. Vele szemben — úgy értesülünk — a munkapárt is szándékozik jelöltet állítani, semmi kétség azonban abban, hogy ez a jelölés csak kísérletezés számba mehet, mert e kerületben olyan erős a függetlenségi párt s a szavazók annyira lelkesek és összetartanak, hogy e párt jelöltje nagy többséggel győz. Ha a munkapárt jelöltet állít, ez csak azt eredményezi, hogy a függetlenségi párt emberei még inkább kötelességüknek fogják tartani, hogy jelöltjükre leszavazzanak.

A földéaki választókerület polgársága is most tartotta jelölt gyűlését. Az előjelekből ítélve, az itteni függetlenségi párt okult a multkori váratlan vereségen s most nem teszi ki magát meglepetéseknek, hanem a párt minden embere a jelölt személye körül összetart s szoros kötelességének tartja, hogy a szavazásnál megjelenjen. Mint értesülünk a Jelei és kövegyi választók is — a kik tiszta függetlenségiok — teljes számban bemennek vasárnap Földeákra, hogy leszavazzanak. A jelölt gyűlésen Mészáros Béla földéaki iparost jelölték, a ki a pártnak mindenképpen érdemes és méltó tagja s a kinek megválasztását az egész kerület függetlenségi polgársága óhajtja. — A munkapárt jelöltjéről még semmisse hallik.

Az apátfalvai kerületben Bárdos Pál volt közgyámot és Szabados Ká-

roly gözmalomtulajdonost jelölték a függetlenségi polgárok. Mind a két jelölt olyan népszerű s kitűnő tagja az ottani pártnak, hogy megválasztásuk bizonyosra vehető. Kiskirályhegyes polgársága egyhangú lelkesedéssel járult hozzá a jelöléshez s remélni lehet, hogy ugy Apátfalváról, mint Kiskirályhegyesről mindegy szálal leszavaznak függetlenségi polgártársaink. — A munkapárt jelöltjei — Lukács Béla községi jegyző és Veréb János földmives ebben a körületben.

A battonyai körületben Boros András iparost jelölték a függetlenségi. Borosnak a megválasztása egyhangú lesz, mert a munkapárt itt jelöltet sem állít. A mint, hogy eskis előrelátható kudarcra érte azt, a kit jelölték.

Elűzött hercegek.

A belgrádi királyfiak.

(Saját tudósítónktól.)

Makó, okt. 25.

Az örökké forrongó belgrádi udvarban néhány nap óta szenzációs eseményről beszélnek. Eleinte csak suttogva merték emlegetni, de most már kétségtelen bizonyossággal kiderült: *Péter király a múlt hét végén mindkét fiát, Sándor trónörökösét és György herceget kitiltotta Szerbiából.*

A két kiutasított herceg egy és ugyanazonnap automobilon elhagyta Belgrádot és Bécsbe ment. Két külön szállodában szálltak meg. Sándor trónörökös gróf *Avala* néven, György herceg gróf *Otocac* néven, mindkető teljes inkognitó.

A királyt erre a rendkívüli lépésre az a körülmény kényszerítette, hogy a két herceg az utóbbi időben nemcsak egymást támadták, amit már kezdenek megszokni Szerbiában, hanem kellemetlen híreket tettek közé a király és külpolitika ellen. A belgrádi lapok e támadásai feltűnést keltenek a külföldön is és Szerbiában a külföldi udvaroknál levő követi távitatban jelentették kormányuknak, hogy ezek a cikkeket most a fenyegető balkáni veszedelem idején a külföldi diplomáciaikon kinos feltűnést keltenek.

A kormány kezdett érdeklődni a cikkeket szerzői után és ekkor derült ki, hogy a cikkeket a két herceg inspirálta. Péter király erre magához hívatta a hercegeket, szemükre vetette, hogy Szerbiát éppen most, a legveszedelmesebb külbonyodalom idején veszedelmes helyzetbe hozták és felszólította őket, hogy azonnal hagyják el Belgrádot. A hercegek még aznap automobilon utáltak és Bécsbe mentek. Most mind a kettő az osztrák fővárosban tartózkodik s ott várja, míg a király megengedi, hogy ismét visszatérhessenek Belgrádba.

Kiadó ház.

Lonovics-sugaraton épült új házam, melyben van három szoba s előszoba a szükséges mellékhelyiségekkel, november 1-től kiadó.

Dr. Kiss Pál
ügyvéd.

Szent Antal ezredessége.

Törölték a brazilai hadseregből.

Még pensiót se kap.
— Saját tudósítónktól. —

Makó, okt. 25.

Bármilyen furesán hangozzék is, tényleg megtörtént az a furesa eset, hogy páduai szent Antalt kitörölték a brazilai hadseregből, amelynek tiszti lajstromában immár csaknem száz esztendeje szerepelt.

A jónévű szentet ugyanis az 1816. évben a rendes formalitások között, teljes fizetéssel (havi 720 milreis melletti) nevezték ki a brazilai hadsereg ezredesének és minthogy a szent nem igen jelentkezett zsoldjéért, a járandóságot havonta pontosan megküldötték a bahiai franciskánus kolostor főnökének. Nyilvánvaló, hogy ez a járandóság tulajdonképpen nem volt egyéb, mint a kolostornak burkolt formában való támogatása az állam pénzből. Amíg a katolikus vallás Braziliában állami vallás volt, természetesen nem lehetett kifogást emelni ezen kegydíj ellen, amint azonban a köztársaság kimondotta az állam és az egyház szétválasztását, be kellett szüntetni a „szent ezredes” fizetését.

Az első években mindazonáltal nem akartak szakítani az eddigi hagyományokkal, meghagyták szent Antalt ezredesi rangjában és így a kolostor rendszeren meg is kapta a havi járandóságot, egészen az 1908. évig. Kiszámították, hogy páduai szent Antal ezredesi fizetése körül 800.000 milreis, több mint 1.200.000 koronájába került Braziliában. Az 1908. év január elején azonban végre is törölték a szentet a hadsereg tiszti jegyzékéből, nem esekély felháborodására a ferencendi barátoknak, a kik vehemensen tiltakoztak a szerzett jog illetlen konfiskálása miatt. A kolostor főnöke azonnal audienciára jelentkezett a brazilai pénzügyminiszternél és tőle telhető erővel azon a zsold továbbfizetését, nemkülönben az elmaradt járulékok utánfizetését követelte.

A pénzügyminiszter az erélyes hangú felszólításra az ügyet áttette a hadügyminiszterhez, hadd törje ez a fejt a fogas kérdés megoldásán. A hadügyminiszternek pedig alaposan össze kell most szednie magát, hogy megtudja indokolni szent Antalnak csaknem száz esztendő szolgálatát után, minden nyugdíj nélkül való végleges elbocsátását a hadsereg kötelékéből.

Az edelényi véres éj.

A rablógyilkos Regula.

— Telefon értesítés. —

Miskolc, október 25.

Ma, a tárgyalás második napján a közönség érdeklődése még fokozottabb. Reggel nyolc órakor már összeromolják a tárgyalási terem ajtaját s az őrtállókat szaporítani kellett, hogy a rendet fentarthassák.

Amint a törvényszék bevonult s az esküdtek helyeiket elfoglalták, két fegyveres őr elővezette Regulát. Ugy látszik, a tegnapi tárgyalás nagyon megviselte és őrei közölték, hogy Regula az éjszakát álmatlanul töltötte, hangosan zokogott, vacsoráját meg nem ette. Az álmatlanság meglátszott rajta. Szinte megroskadva támolygott helyére.

Az elnök, miután konstataulta a mára beidézett tanúk jelenléteit és azt, hogy a védelem ellenőrző szakértője, dr. Hajós szintén jelentkezett, megnyitotta a tárgyalást.

Elsőnek Kőszeghy Armand, a sértettek jogi képviselője szólal fel és három új tanu beidézését kéri.

Bulyovszky főügyész: Ellenzi a tanuk beidézését.

Lengyel Zoltán kijelenti, hogy a vádlottal, védelemmel nem tud beszélni, mert nem engedik. Mivel azonban a vádlotton még most is az a ruha van, amelyben a gyilkosságot elkövette, javasolja, hogy vegyék le a vádlottról ezt a véres ruhát és vessék vegyi vizsgálatnak alá.

Bulyovszky főügyész: Ellenzi, hogy Regulát levetkőztessék.

Dr. Kőszeghy: Kéri egy Keszteltembaum nevű embernek a kihallgatását, a kinek egy ismeretlen ember százakat ígért, ha egy véres inget, amelyben Regula 250 forintot ázott el Edelényben, kiás a földből.

Lengyel Zoltán: Furesa dolognak tartja, hogy a vád a bűnjelöket nem akarja beszerezni. Az edelényi esendőség még most is terrorizál. Magára vállalja, hogy világosságot derít az ügyre.

Dr. Kőszeghy (közbeszól): Az igazságügyminisztert meg lehetett buktatni, de az igazságot nem!

Elnök: Dr. Kőszeghyt rendretusítja.

A bíróság ezután visszavonul, hogy abban a kérdésben határozzon, hogy Regulát levetkőztessék-e, vagy sem.

Általános a vélemény, hogy a tárgyalást el fogják halasztani.

A magyar nép nem várhat jobb sorsot, míg Magyarországon is törvénybe nem iktatják az általános, egyenlő, titkos választójogot!

NAPI HIREK

Tájékoztató.

Naptár. Október 25. Csütörtök. Római kath Dömötör vt. Gör. kath: Október 13. Agatodor. — Nap két 6 óra 34 perckor, nyugszik 4 óra 53 perckor.

Időjárás. A budapesti meteorológiai intézetnek Makóra érkezett jelentése szerint a következő időjárás várható: Az időjárásban egyelőre lényeges változás nem várható, később lassu hőemelkedés valószínű. — Sürögnyöprognózis: Várható nem várható, később enyhébb. Déli hőmérséklet: 11:2 fok Celsius.

— A városok segítése. A belügyminiszter az 1911. évi állami költségvetésben a városok segélyezésére előirányzott hárommillió koronából csak kétfélmillió koronát utalványozott ki azzal, hogy a fennmaradó egymillió koronából az egyes városoknak jutó segélyösszegeknek megállapításánál az állami segély hovaforrásáról rendelkező törvény lesz már irányadó. Tegnapi délnben a képviselőház miniszterelnöki fogadótermében gróf Tisza István vezetésével küldöttség jelent meg gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnök-nél. A küldöttség nevében gróf Tisza István a belügyminisztert arra kérte, hogy a városok számára az 1911. évre előirányzott harmadik millió korona állami segélyt, tekintet nélkül a tervbe vett törvényjavaslatra, még ez év folyamán utalványoztassa ki. Gróf *Héderváry* Károly miniszterelnök válaszában kijelentette, hogy a segélyösszeg felosztásáról szóló törvény a napokban teljesen elkészül. E törvényjavaslat szem előtt tartja azt, hogy segélyt annak adassék, aki jobban rászorul. *Amint a javaslat készen lesz, ezen az alapon kívánja a segélyt kiosztani, hogy a városok ne várjanak addig, míg a javaslat törvényerőre emelkedik.*

— Helyszini szemle. A főlttes hatóság már többször megsürgette Makóvárosánál a Komlói-utféli

iskolának kijavítását. Minthogy azonban a tanyák ezen részén a legtöbb birtokos lakik és a Komlói-utféli iskola a tankötelesek befogadására nem elegendő, holnap *Gera* Sámuel főjegyző elnökleite alatt egy bizottság tart helyszini szemlét, hogy hova volna célszerű az új iskolát építeni.

— Megfelebbezett határozat. Makóváros képviselőtestülete legutóbb tartott közgyűlésében a mezőrendőrök lóirtási átalányát 100 koronával javította meg. *Nacs* Péter városi képviselő ez ellen a határozat ellen ma felebbezést adott be.

— Az adóhivatal hivatalos órái. *Galambos* Ignác dr. polgármester tekintettel az adóhivatalnál felhalmozódott munkákra a hivatalos órákat délután 3-tól 5 óráig meghosszabbította.

— Az Élő Keresztény Szövetség alapítója Budapesten. *Clark* Ferenc amerikai református lelkész, az Élő Keresztény Szövetségek alapítója, külföldi tanulmányutja során legközelebb hazánkba is ellátogat. *Clark* november közepén érkezik Budapestre és november 19-én délelőtt tíz órakor a Szilágyi Dezső-téri református templomban, este hat órakor pedig a Kálvin-téri templomban előadást fog tartani. *Clark* azután több vidéki városba látogat el, ahol ugyancsak előadásokat tart. — Mint hírlík *Clark* Ferenc a makói Élő Keresztény Szövetségbe is el fog látogatni s ez előadást tart.

— „A Nap” kolportage-joga. „A Nap”-nak, mint értesülünk, visszaadták a kolportage-jogot egyelőre egy hónapi tartamra. A mai naptól kezdve Budapestben is újra árusítani fogják az utcákon is.

— Pótállatvásár Gyulán. Gyulán november hó 8—12-ig pótállatvásár lesz, melyre vérszentes területről mindenféle állatot szabad felhajítani.

— Hus- és szalonna árulás. A földmivelügyi miniszternek 1910. évi november hó 13-án kelt 104.800. számú rendelete értelmében magánosok által odahaza levágott sertések, juhok és kecskék husainak, szalonnájának és húskecskék szítményeinek a magánháztartásban nem szükséges feltételekkel csak abban az esetben bocsátható áruba, ha azok egy élő állatban, mint leölés után a vágóhídi állatorvos által szabályszerűen megvizsgáltattak. Ezen vizsgálat azért vált szükségessé, mivel ilyen vizsgálat mellőzésével leölt sertések, juhok- és kecskék között nem ritkán fordulnak elő betegek, sőt döggök is s mert a fél a közérdeket saját érdekeinek alárendeli s azt közfogyasztásra bocsátja. Ilyen körülmények között a beteg és döglött állatok husa az ember egészségét komolyan veszélyeztetheti, sőt némelykor halálos betegségeknek is lehet okozója, sőt begigazolást nyert, hogy ilyen leölt beteg állatok forgalomba került husa a ragály elhurcolására és állati fertőző betegség terjesztésére alkalmas adott. Ennélfogva *Rákossy* Gyula rendőrkapitány ma elrendelte, hogy aki levágott sertéseinek felesleges husát és szalonnáját áruba akarja bocsátani, az levágandó sertéseit egy élő állatban, mint levágás után *Csillag* István városi közbiztonsági állatorvossal tartozik megvizsgáltatni, ki a megvizsgált s egészségesnek talált húsreszeket szabályszerűen lebélyegzi s csak az ilyen szabályszerűen lebélyegzett szalonna és húsreszeket bocsáthatók áruba. Aki jelen a rendelet ellen vét, kihágást követ el s az 1888. évi VII. t.-c.

151. §-ának 3. pontja értelmében 200 koronáig terjedő pénzbüntetéssel büntethető.

— Szerencsétlenség. Berkovics Simon ma délelőtt kocsijával a Teltsch Adolf fatelepe előtt felfordult és súlyosabb természetű belső sérüléseket szenvedett, úgy, hogy a kórházba kellett szállítani, hol most ápolják.

— Katonai repülőiskola Magyarországon. A hadvezetőség ama terve, hogy katonai repülőtelepeket s ezzel kapcsolatban iskolákat létesít, most már elhatározott dolog. A hadvezetőség ugyanis elhatározta, hogy három ilyen telepet létesít és pedig egyet Triesztben, egyet Görzben és egyet Magyarországon. Ez utóbbinak a helye még nincs megállapítva, de valószínűleg Hajmáskér vagy a Szilágyság egy helye lesz. Minden iskolában tíz tiszt lesz az előadó, köztük hat bécsujhelyi pilóta. Az egyes telepek négy-négy repülőgépet kapnak.

— Brutális kocsis Haffner Sámuel könyvelő ma délelőtt feljelentette a rendőrségnél Abelesz József bérkocsist, hogy ez bement hivatalába és ott durván viselkedett a hivatalnokokkal és Haffner ezért rendre intette, mire Abelesz azzal felelt, hogy Haffner pofon ütötte. Az inzulust Haffner sem tűrte, hanem Abelesznek visszaadta a pofont. Erre ez revolvert rántott és azzal fenyegetőzött. Haffner feljelentése folytán a rendőrség Abelesz ellen megindította az eljárást.

— Az ujkor véres háborúi. A legújabb kor diadalmas s véres háborúi Élszász-Lotharingiáért folytak le. A németek lettek ebben a győztesek s a visszafizetés eszméje még ma is él a franciákban, habár reménység nélkül is. A hódító háború következménye lett Andrassy Gyula gróf nagy értékű hármasszövetsége s ez megtud akadályozni minden olyan háborút, amely Európa képén újabb s nagyobb változtatást tudna tenni. Waterloo-tól Szedánig folytak ezek a véres háborúk s Balogh Pál gyönyörű darabot írt róla, amely a budapesti Urániában a közelmúlt egész szezon uralta. A nagyszerű darabnak holnap, csütörtökön este lesz a bemutatás előadása Makón s nemcsak a darab nagyszerű tartalma, hanem a gyönyörű színes és mozgóképek is bizonyára nagy vonzerőt gyakorolnak a publikumra. Felolvasó Mihelics Károly tanár lesz s az előadás pontosan, 8 órákor kezdődik.

A battonyai legények.

A virtus, meg a revolver.

— Saját tudósítónktól. —

Makó, okt. 25.

A múlt év egyik vasárnapján Szücs Péter battonyai korcsmájában a késő esteli órákig iszogatót Katona Pál odavalló legény két cimborájával, G. Tóth Györggyel és G. Tóth Péterrel. A három legény alaposan berugott a sok italozástól s amikor végre hazafelé indultak, mindegyikben ágaskodott a virtus.

Éktelen ordítózással vonultak végig az utcákon, amerre elhaladtak.

Amikor Gorecz András háza elé ért a kompánia, bezörgettek az ablakon s bekiáltottak:

— Gorecz András, most gyere ki, ha mersz!

Gorecz Andrásal régóta haragban voltak a legények. Gorecz ki mert menni, de magával vitt egy vaslapátot is arra az esetre, ha tette kerülne a dolog.

Kiérve Gorecz a kapuba, Katona Pál úgy megijedt a vaslapától,

hogy revolvert kapott elő s azzal négyszer-ötször lőtt a — vaslapát felé.

Az volt a baj, hogy a lapát mögött Gorecz állott, így egy golyó a lapát mellett elhaladva, Gorecznek a jobb combjába furódott.

Gorecz hónapokig nyomta az ágyat a sebesülés miatt, Katona Pál meg szándékos emberölés kísérletével vádolva a törvényszék esküdtbíróvága elé került.

Tegnap volt ez ügyben a főtárgyalás a szegedi törvényszék büntető tanácsa előtt. Katona Pál, aki most tenylegesen is katonai szolgálatot végez, azzal védekezett, hogy az eset alkalmával annyira részeg volt, hogy semmire sem emlékszik.

A tanúk azonban megcáfolták. Nem volt annyira részeg, hogy ne tudta volna, mit csinál. Különben Katona vallomása ellenkezett a vizsgáló bíró előtt tett vallomásával is, mert itt meg azt mondta, hogy önvédelemből lőtt, amikor őt Gorecz a vaslapáttal le akarta ütni.

Az esküdtzsűk súlyos testi sértés büntetésében találta bűnösnek, melynek alapján a törvényt alkalmazó bíróság egy évi börtönre ítélte Katona Pált.

Közgazdaság.

Gabona árak:

Buza:	21-21 40 K.
Ó-kukorica:	18-40-60 — "
Uj-kukorica:	16 — "
Árpa:	17-50 — "

Az árak 100 kilogrammonként értendők.

Hagyma árak:

Vöröshagyma:	15 — K.
Foghagyma:	18-19 — "

A hagyma árai 100 kilónként értendők.

Regény.

Ezerszer a halál tonkában

(Egy idegen földrészekbe szakadt magyar ember csodás kalandjai.)

Elbeszéli: Ő maga. (74)

VIII.

Ugató krokodilusok.

Valóban a lápokon a madarak olyan csodás bőségben el voltak szaporodva, hogy felröpülve tényleg elhomályosították a napot.

A feketék sajátságos módon fogták a vadzárnyasokat. Egyszerűen bementek a lápba a nádason keresztül, nyakig alámerültek a vízben s egy csomó nádat, gyékényt tettek a fejükre, aztán teljesen mozdulatlanul maradtak utánozták különféle vadzárnyasol hangját. Aztán alkalmas pillanatban megkapták a kácsa vagy liba lábát, lerántották a víz alá, hol megfultak. Valóban bámulatos volt, mennyi vadzárnyast összefogdosott ily módon egyetlen egy ember.

Miután mintegy két hétig maradtak Essingtonban, visszatérünk a Rafflas öbölbe, hol Yamba és én tanyát ütöttünk a feketék közt; mert Davis kapitány azt mondta nekem, hogy alkalmilag szoktak itt megfordulni hajók s

lehetséges, hogy nemsokára átjön egy Darwin kikötőből. A hajók, mint mondta, bölényhusért jönnek — miről majd később. Feltettem magamban, hogy egy ideig az emberek közt maradok, miután annyira ismerték az európaiakat s biztos voltam benne, hogy olyan dolgokat tanulhatok tőlök, a miknek hasznát vehetem.

IX.

A vérfürdő.

Alig laktam azonban pár napig ezen a tanyán, mikor borzasztó malária lázroham vert le a lábomról, most először hosszas hánytatásom közepette. És ezt valószínűleg az essingtoni lápokon tett kirándulásaim vonták maguk után. — Előttünk rajtam a szokásos előjelek — arcom hirtelen kivörösödött s forró láz fogott el, erős reszketés által követve, mit még oly nagyfokú természetes melegség sem volt képes szelidíteni. Az én hűsége Yambamat borzasztó szomorúságba ejtette az állapotom, de mindennek dacára mindent megtett, a mit csak tehettem értem. Egyre gyöngébb lettem s pár nap alatt teljes önkívületbe estem.

A feketék is nagyon jók voltak hozzám és gyógyítottak az ő különös modoruk szerint, bizonyos falevelekkel és porokkal. De minden siker nélkül és több napon át még az én Yambamat sem voltam képes felismerni. Azlán kissé alább hagyott a láz, mikor már olyan gyöngé és magammal is jöthetetlen voltam, mint egy kis gyermek.

Jó időbe került, míg teljesen kiláboltam a lázból, de még aztán is gyakran borzongatott a hideg s különösen roppantul szerettem volna tejet inni, hogy miért, magam sem tudom.

(Folyt. köv.)

Valódi, tiszta kék-szilva

pálinka

teljesen szeszmentes 1 frt. literje Iritz Sámuel özv. cégnél.

Lapkihordó-fiúk

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Here-széna szalma polyva

kisebb és nagyobb mennyiségben kapható

Iritz Sámuel özv. cégnél.

Biztos sikert érhet el,

aki venni, bérelni, eladni, bérbeadni, bármit ismertté

tenni vagy értékesíteni akar a Makói Független Ujság hirdetései útján.

Rikkancsok felvétetnek a kiadóhivatalban.

Makói Uránia-színház.

Oktober 26-án, csütörtökön este 8 órákor

itt először.

A budapesti Uránia legnagyobb sikerű ujdonsága

Waterloo---Szedán

(Diadalmas csaták)

kerül bemutatásra.

A szenzációs sikerű darabot írta Balogh Pál. Három felvonás, 170 színes és számos mozgó kép. A mozgó képekből kiemelendő: A reichstadti herceg látomása. Berry hercegnő. A reichstadti herceg halála. Szerellem a politikában. A marsalai ezer. Róma ostroma. Páris ostroma, stb.

A fényes kiállítású darabra felhívjuk a közönség figyelmét.

Kezdeté este pont 8 órákor.

Helyárak: I. hely 80 fillér, II. hely 60 fillér, III. hely 30 fillér. Karzati ülőhely 50 fillér, Karzati állóhely 20 fillér. Gyermek az I. és II. helyen a helyárak felét fizetik.

Tisztelettel:

Az igazgatóság.

Üzleti kiszolgálásra felvétetik

kétleány

Iritz Sámuel özvegy cégnél.

A legjobb óvszerként fertőző betegségek ellen,

KOLERA,

gyomor- és altesti bántalmaknál és mint üdítő ital is, ivó- vagy savanyúvízzel hígítva, elismerten kitűnő szolgálatot tesz a

Keglevich István gróf utódai

COGNAC

BUDAFOK.

Bel- és külföldön kizárólag DISZKLEVÉL-LEL kitűntetve. ... Mindenütt kapható!

Egy jó magaviseletű

azonnal felvétetik.

Kezdő havi

fizetése 12 korona.

Utolsó évben havi fizetése 20 korona.

a Makói Független Ujság nyomdájában.

November 1-re kiadó

két utcai szobakonyha, kamra és fűskamra.
Ugyanott használt ajtó és
ablakok eladók.Kapsi fűszerkereskedőnél,
Megyeház-utca.**Különleges pálinka-árjegyzék.**5 éves kajszin-barack pálinka
literje 1 frt. 50 kr.,
10 éves kajszin-barack pálinka
literje 2 frt.
Valódi ó-törköly pálinka
literje frt. 20 kr.Iritz Sámuel özv. cégnél
Valódisáqért szavatosságot vállal acég.**NŐI FELÖLTOK ÓRIÁSI VÁLASZTÉKBAN!**

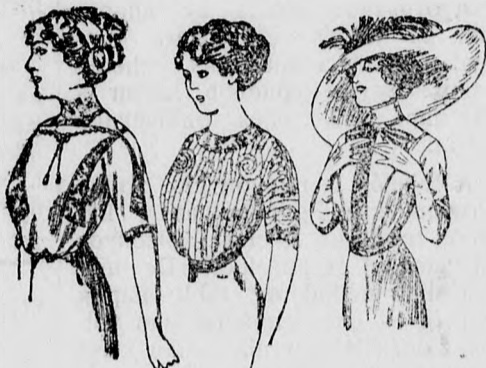
Legujabb őszi- és téli ujdonságokban;

színes angol áruból, posztóból, bársonyból és selyem-püössből
o o Bébé- és leányköpenyek, felöltő különlegességek. o oMértékszerinti rendelések elsőrangú munkásokkal saját
műhelyünkben a leggondosabb kivitelben készülnek.

Menyasszonyi kelengyék! Fehérneműek!

Ágynemű, francia és angol párna, ing, hálókabát, nadrág- és
fűzővédő, paplan lepedő!

Csecsemő kelengyék.

Keresztelő párnák,
fejkötők és himzet
pique paplanok.
Női bluzok a legizlé-
sebb kivitelben.

Szörmeárúk,

boák, muffok a legegyszerűbbtől a
legfinomabb kivitelig.

Legujabb divatu

női- és leánykalapok!

Posztó, biber, selyem, bársony- és
gyászkalapok állandóan raktáron.Diszítések és alakítások
a legujabb divat szerint.Pártos E. és Tsa Makó. Főtér, (az
Otthon kávéház mellett)**Ibolya-cräm, Ibolya-szappan,**
Ibolya-puder, legjobb hatásu arc és kéz--
finomító szerek

Egyedül kaphatók:

VÉBER & BÁRÁNY

„Az Isteni gondviseléshez“ címzet gyógyszerárában.

Makó, Szegedi-utca.

Ára:

Ibolya-crém 1 korona.
Ibolya-puder 1 korona.
Ibolya-szappan 70 fill.Nagy raktár mindennemű engedélyezett különleges-
ségekben, kötszerek, gumi-cikkek és illatszerekben. (5)**Egy jó órát szerezhethet magának**vagy divatos arany- és ezüst ékszereket m. kir. fémjellel
ellátva rendkívül jutányos árak mellett.Menyasszonyoknak és vőlegényeknek 10 százalék áren-
gedmény. Erős vasuti és munkás órák pontosan besza-
bályozva jótállás mellett. Régi nagy tört aranyat a leg-
magasabb árban veszek vagy új tárgyakra becserélem.
Különlegességek divatos női órákban és ékszerekben.
Midőn biztosítom a n. é. közönséget a legszolidabb
kiszolgálásról, b. pártfogásukat kéri**VIDOR MANÓ órás- és ékszerész** (2)

Makó, (főtér) az „Otthon“-kávéház mellett.

MAKÓI FÜGGETLEN UJSÁG

K Ö N Y V N Y O M D A.

Készülnek : Rovatos ivenk,
Számlák,
Zárszámadások,
Üzleti kártyák,
Árjegyzékek,
Kereskedelmi
nyomtatványok,
Névjegyek,
Szóró-cédulák,
Falragaszok.

Telefon-szám: 124.

Izléses kivitelű, hibátlan, tiszta munka. Ajánlja
az újabb időben a mai kor igényeinek teljesen
megfelelően villanyerőre berendezett műintéze-
tét, mely a modern technika vívmányai sze-
rint készít a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig
mindennemű nyomtatványokat.**Magyar gyártmányu papiros-raktár!****A MAKÓI FÜGGETLEN UJSÁG**

POLITIKAI NAPILAP

Készülnek : Irodalmi művek,
Folyóiratok,
Hirlapok,
Doktori
értekezések,
Iskolai értesítők,
Körlevél,
Meghívók,
Táncrendek,
Levélfek.

Telefon-szám: 124.

kiadóhivatala a legjutányosabb áron vesz fel hirdetéseket.

Nyomatott a „Makói Független Ujság“ villanyerőre berendezett műintézetében Makón.